

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

12.5.2015

Ilkka Mäkelä

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO LUONNOKSESTA KALASTUSASETUKSEKSI

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut luonnokseen uudeksi kalastusasetukseksi (luonnos 2.4.2015) ja esittää lausuntoon seuraavaa.

YLEISTÄ

Uusitun kalastuslain tavoitteena on asetusmuistion mukaan ”turvata kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu”. Lisäksi tavoitteena on vaelluskalojen elinvoimaisuuden turvaaminen niin, että ”kalastus kohdentuu pyyntivahvoin kantoihin ja siihen ikä- ja kokoluokkaan, joka on kalojen elinkierron ja saaliin tuoton kannalta optimaalisinta.” Asetusesityksellä ”pyritään toteuttamaan lain tavoitteita.”

Uudistetun lain suojelutavoitteen asetusluonnos toteuttaa rauhoittamalla pääosan uhanalaisista kalalajeista ja -kannoista. Tämä on selkeä parannus nykyiseen kalastuslainsäädäntöön verrattuna.

Asetuksen pyyntimitoilla pyritään ohjaamaan kalastusta ikä- ja kokoluokkiin, jotka ovat kalojen elinkierron ja saaliin tuoton kannalta optimaalisia. Tämä tavoite ei kaikilta osin toteudu. Asetusesityksen suurimpia puutteita tässä suhteessa ovat istutetun taimenen alamitan laskeminen 60 senttimetristä 50 senttimetriin ja kuhakantojen vahvistamisen ja elinvoimaisuuden kannalta liian alhainen alamitta (40 cm) meressä.

Kalastuksen ohjaukselle uusia välineitä antaa istutuspoikasten merkintävelvoite.

Asetusluonnoksen suurimmat puutteet ovat vaelluskalavesistöjen tarkempien määrittelyjen, kiellettyjen istutusten perusteiden määrittelyn ja verkko-kalastusta ohjaavien säännösten puuttuminen asetuksesta.

Asetusmuistion mukaan asetusta tulisi tarkistaa uusien kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien valmistumisen jälkeen, eli aikaisintaan vasta vuonna 2020 tai 2021.

12.5.2015

Ilkka Mäkelä

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö esittää, että mikäli kalastusasetus hyväksytään luonnoksen tarkoittamassa laajuudessa, tulee asetusta mahdollisimman pikaisesti täydentää säännöksillä, joilla

- tarkennetaan vaelluskalavesistöjen määrittelyä ja määrittelevät tärkeimpien vaelluskalavesistöjen syönnösalueet osaksi vaelluskalavesistöjä,*
- määritellään kiellettyjen istutusten perusteet ja*
- rajoitetaan kalakantojen elinvoimaisuuden ja optimaalisen tuoton kannalta vahingollisten verkkojen käyttöä kalataloudellisesti merkittävillä alueilla.*

Lisäksi pyyntimittoja koskevia säännöksiä tulee tarkistaa niin, että kalakantojen elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden turvaamiseksi ainakin vaelluskaloille määrätään ylimmät pyyntimitat.

Vaelluskalavesistöt ja yleiskalastuskiellot

Asetusesityksen mukaan vaelluskalavesistöjen määrittäminen vaatii vielä jatkovalmisteluja. Toisaalta uuden kalastuslain siirtymäsäännöksissä ei ole otettu kantaa siihen, miten käy ELY -keskuksien ennen lain voimaantuloa tekemille päätöksille lohi- ja siikapitoisista vesistöistä.

Uuden kalastuslain 64 § edellyttäneen sitä, että vaelluskalavesistöt määritetään valtioneuvoston asetuksella.

Mikäli vaelluskalavesistöjä ei uuden lain voimaan tullessa ole määritelty asetuksella ja alueellisen kalastusviranomaisen (ELY -keskus) siika- ja lohipitoisia vesiä koskevat päätökset eivät enää ole voimassa, jää lain noudattaminen kukin kalastuksen harrastajan oman harkinnan varaan. Tämä vaarantaa vapaa-ajankalastajien oikeusturvan, koska ei voida pitää kohtuullisena, että kalastuksen harrastajilla olisi riittävä tieto vesialueen mahdollisista vaelluskalakannoista mukaan lukien nahkiais-, toutain ja ankeriaskannat.

SVK esittää, että asetuksella tai muulla mahdollisella tavalla pysytetään voimassa nykyiset, alueellisen kalastusviranomaisen lohi- ja siikapitoisia vesistöjä koskevat päätökset, kunnes valtioneuvoston asetuksella on määritelty vaelluskalavesistöt.

Uuden kalastuslain 64 §:n mukaisesti alueellinen kalastusviranomainen (ELY -keskus) voi määrittää vaelluskalavesistöjen koski- ja virkapaikat. Muussa tapauksessa ko. alueiden ja niiden rajojen määrittely jää vapaa-ajankalastajan oman harkinnan varaan.

SVK:n mielestä myös tämä vakavasti vaarantaa kalastuksen harrastajien oikeusturvaa, sillä käytännön kokemukset lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikkojen määrittelystä ovat osoittaneet, että määrittely vaatii erityistä asiantuntemusta, jota jokaiselta, varsinkin satunnaisesti kalastavalta kalastuksen harrastajalta ei voida kohtuudella edellyttää.

12.5.2015

Ilkka Mäkelä

Mikäli koski- ja virtapaikkoja ja niiden rajoja ei määritellä viranomaisen toimesta, on odotettavissa paljon tarpeettomia riitoja niin kalavesillä kuin oikeusasteissakin.

SVK esittää, että uusittavassa kalastusasetuksessa säilytetään nykyisen kalastusasetuksen (51b §) mukainen velvoite alueelliselle kalastusviranomaiselle määrittää ja merkitä karttoihin vaelluskalavesistöjen koski- ja virtapaikat ja merkitä ne myös maastoon vilkkaasti liikennöityjen yleisten teiden läheisyydessä.

PYKÄLÄKOHTAINEN TARKASTELU

2 § Kalojen sallitut pyyntimitat

Taimen

Asetusluonnoksen esitys istutetun taimenen alamitan laskemisesta (60 cm > 50 cm) on ristiriidassa kalastuslain tavoitteiden kanssa. Alamitan laskeminen heikentäisi istutusten tuottoa, vaikeuttaisi erityisesti verkkokalastuksen ohjausta, vaikeuttaisi kalastuksen valvontaa ja uhkaisi uhanalaisia viljejä kantoja, joita tavataan samoissa vesissä kuin kalastettavia istutuskantojakin. Käytännössä taimenen verkkokalastus tulisi kieltää vesissä, joissa on sekä istutettuja että viljejä taimenia. Sallia voitaisiin vain sellainen vapakalastus, jossa saaliiksi saadut villit taimenet voidaan laskea elävinä ja elinvoimaisina takaisin veteen.

Vuoden kokemukset kaikille taimenille asetetusta 60 cm:n alamitasta ovat osoittaneet, että tarvetta istutetun taimenen alhaisemmalle alamitalle ei ole muualla kuin istuta ja ongi -tyyppisillä urheilukalastusalueilla.

SVK:n mielestä sekä villillä että istutetulla taimenella tulee olla sama alamitta, joka yhden lisääntymiskerran periaatteen toteuttamiseksi tulee olla 65 cm asetuksen tarkoittamalla 67 N leveysasteen eteläpuolisella alueella.

Nieriä Inarinjärvessä

Nieriä saavuttaa Inarinjärvessä kutukypsyyden vasta noin 50 cm mitassa.

SVK esittää, että nieriän alamitaksi Inarinjärvellä asetetaan 50 cm.

Järvilohi Inarinjärvessä

Järvilohi lisääntyy luontaisesti Inarinjärvellä, vaikka se onkin vieraslaji.

SVK esittää, että rasvaevällisen järvilohen alamitta Inarinjärvellä on yhden lisääntymiskerran takaamiseksi 65 cm.

12.5.2015

Ilkka Mäkelä

Kuha

Kuhalle merialueille määrätty alhaisemmat alamitat ovat tarpeettomia ja ristiriidassa kalastuslain tavoitteiden kanssa.

Kuhakantojen kasvunopeuksissa ja sukukypsyyskoossa on toki muistiossa mainittuja eroja, mutta pääsyy hidaskasvuisten ja pienikokoisina sukukypsyyden saavuttavien kalojen yleistymiseen kuhakannoissa on liian alhaisen alamitan mukainen kalastus, joka karsii kuhakantojen nopeakasvuiset, suuri-ikäisempinä kutevat yksilöt.

Kuhakantojen elinvoimaisuuden ja tuoton kannalta on tärkeää, että nopeakasvuiset kuhat ehtivät kutea ennen saaliiksi joutumistaan. Siksi on perusteltua, että kuhan alamitta niin sisävesissä kuin merelläkin on 45 cm.

Mahdollisesti tarvittavat poikkeukset kuhan alamittaan voidaan alueellisesti antaa kalastuslain ja -asetusluonnoksen esittämällä tavalla.

SVK esittää, että kuhan alamitaksi määrätään sekä sisävesillä että meressä 45 cm.

4 § Saaliskiintiöt

Vapaa-ajankalastuksessa sallittaisiin yhden lohen ja yhden järvilohen saalis vuorokautta kohden.

Vapakalastuksessa kiintiön noudattaminen on mahdollista. Muistiossa ei kerrota, miten vastaavasti verkkokalastusta säädellään saaliskiintiön toteuttamiseksi vapaa-ajankalastajien verkkokalastuksessa.

SVK esittää, että asetusta täältä osin tarkennetaan verkkokalastusta ohjauksella määräyksillä, jotka mahdollistavat saaliskiintiön noudattamisen.

Merellä lohen vapakalastus on lähinnä vetouistelua, jossa saaliittomien päivien osuus kalastuspäivistä on suuri. Siksi päiväkohtainen yhden kalan kiintiö ei tunnu kohtuulliselta. Parempi olisi esimerkiksi viikkokohtainen kiintiö, joka mahdollistaisi useamman kalan saaliiksi ottamisen niinä päivinä, jolloin lohta yleensä saadaan.

SVK esittää, että lohen uistelussa merellä saaliskiintiöksi asetetaan kolme kalaa viikkoa kohden. Mikäli tätä ei pidetä valvonnallisten haasteiden vuoksi mahdollisena, tulisi harkita lohen meriuistelussa kahden (2) lohen enimmäiskiintiötä.

Ystävällisin terveisin

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Ilkka Mäkelä
toiminnanjohtaja